

Nieuwsbrief

Februari 2022

GOO

gelders
ondergrond
overleg

Beste GOO-leden,

Fijn dat je weer aandacht hebt voor de GOO nieuwsbrief! In deze nieuwsbrief lees je onder meer over de meervoudige herontwikkeling van voormalige stortplaatsen en over de informatiebijeenkomst over 'Aziatische Duizendknopen en grondverzet' (20 januari). Je leest ook een update vanuit de werkgroepen Warme Overdracht en een laatste update over Squit iBis van de hand van Henny Alink.

Henny gaat met pensioen. Dat is haar meer dan gegund! Maar we gaan Henny wel ontzettend missen binnen het GOO. Om haar kennis en ervaring en om wie ze is. Henny, enorm bedankt voor alles! Geniet van je welverdiende pensioen, het ga je goed! Verderop in deze nieuwsbrief richt Henny haar afscheidswoord aan jullie.

Ook in deze nieuwsbrief: een stand van zaken over de GOO pilot Regionaal Kennisschakelpunt, een terugblik op een snelkookpansessie en de uitkomsten van de meedenksessie over het thema 'Bodem uitvoering en beleid' (13 januari).

Vragen over de nieuwsbrief? Ideeën voor GOO specials?

Laat het ons weten via GOO@gelderland.nl

Peiling door VNG WEB

De beschikbare capaciteit voor bodembeheer bij gemeenten staat onder hoge druk. Zeker bij de gemeenten die nu nog niet behoren tot bevoegd gezag Wet bodembescherming (ook wel de G323). Dat zal leiden tot keuzes, zo is de verwachting.

Maar welke keuzes? En wat is daarvan de verwachte impact?

Zou u die met ons willen delen in deze peiling?

[Klik hier voor de peiling](#)

Stand van zaken Ontploffbare Oorlogsresten

Binnen het GOO is een werkgroep Ontploffbare Oorlogsresten actief die zich ten doel heeft gesteld om een dekkende verwachtingenkaart voor Ontploffbare Oorlogsresten voor Gelderland te maken. Ongeveer een derde van de Gelderse gemeenten heeft in het verleden al een dergelijke kaart laten maken en een enkele gemeente is er mee bezig. De voordelen van een dergelijke openbaar toegankelijke kaart zijn evident, zowel voor gemeenten zelf, andere overheden zoals waterschappen maar ook marktpartijen. Met behulp van een dergelijke kaart kunnen veel beter de risico's voorafgaand aan de uitvoering van werkzaamheden in de bodem kunnen worden ingeschat. Op dit moment worden alle gemeenten benaderd die nog geen verwachtingenkaart hebben om gezamenlijk hierin op te trekken. Onder leiding van het GOO zijn tot nu een viertal producten gemaakt: een handelingskader voor gemeenten die geen kaart hebben, een programma van eisen voor het laten maken van een kaart, een provincie-dekkende indicatieve verwachtingenkaart OO en een notitie met argumenten (ten behoeve van het voorbereiden van een raadsbesluit) om een dergelijke kaart al of niet gezamenlijk te laten maken. Al deze documenten zijn via [de website van het GOO](#) gepubliceerd. Als 5^e product is een kostenraming gemaakt voor die gemeenten die nog geen kaart hebben met daarin de financiële voordelen voor een gezamenlijke aanpak. De kostenraming is op te vragen bij Peter van Mullekom, thematrekker van Bodem uitvering en beleid. Gemeenten die belangstelling hebben om mee te doen kunnen zich ook bij hem aanmelden. Peter is bereikbaar via peter.vanmullekom@stantec.com

Stand van zaken Bodemkwaliteitskaart van de bermen van wegen in Gelderland

Omgevingsdienst de Vallei heeft het plan opgevat om een bodemkwaliteitskaart te laten maken van de wegbermen van de wegen in haar regio. Het hebben van een bodemkwaliteitskaart van de bermen van wegen wordt niet door iedereen als nuttig en noodzakelijk ervaren. Toch zijn er potentieel grote voordelen, zowel voor gemeenten als marktpartijen omdat nu eenmaal in de bermen langs wegen ook graafwerkzaamheden plaats vinden (onderhoud en beheer van bermen, aanleg van K&L, inclusief glasvezel) en daarvoor de bodemkwaliteit bekend moet zijn. Een bodemkwaliteitskaart kan financieel voordeel opleveren doordat het projectmatig bodemonderzoek overbodig maakt. Netbeheerders hebben hier belang bij en zullen mogelijk data ten behoeve van het maken van de kaart willen delen. Voor wie belangstelling heeft om dit traject te verkennen, kan contact opnemen met Peter van Mullekom via peter.vanmullekom@stantec.com

Meervoudige herontwikkeling voormalige stortplaatsen

Interview met Trudy van den Berg (OVIJ) en Jurgen van der Heijden (AT Osborne)

Op een maandagochtend in januari spraken we met Trudy van den Berg (bodemadviseur bij Omgevingsdienst Veluwe IJssel) en Jurgen van der Heijden van AT Osborne over de meervoudige herontwikkeling van voormalige stortplaatsen. Trudy en Jurgen hebben nauw samengewerkt bij een project over dit onderwerp dat Omgevingsdienst Veluwe IJssel ([OVIJ](#)) in opdracht van de gemeenten Apeldoorn, Epe en Voorst en in samenwerking met het GOO uitvoerde. In deze nieuwsbrief lees je meer over dit project.

Voormalige stortplaatsen: kans voor maatschappelijke opgaven

Het project kent een lange voorgeschiedenis. Ron Nap is jarenlang de trekker van het project geweest, dat ook onderdeel was van het Uitvoeringsprogramma Bodem en Ondergrond (UP). Omgevingsdienst Veluwe IJssel heeft het belang van het thema onder de aandacht gebracht bij de deelnemende gemeenten. Er waren de afgelopen decennia weinig kansen voor het herontwikkelen van voormalige stortplaatsen. Bij veel eigenaren van voormalige stortplaatsen ontbreekt het vaak aan kennis en middelen om dit aan te pakken. Hooguit werd een herontwikkeling van een oude stortplaats succesvol als het meedeed in de exploitatie van een te ontwikkelen plangebied. Ook is er weinig aandacht voor het risicobeheer van de voormalige stortplaatsen terwijl bijvoorbeeld de onderhoudsstaat van de stortplaatsen in de loop der jaren wel achteruitgaat. Veel voormalige stortplaatsen zijn nu onderbenutte gebieden.

In deze huidige tijd staan we voor grote maatschappelijke en tegelijkertijd ruimtelijke opgaves zoals woningbouw en energietransitie. De opgaven worden ook steeds groter en urgenter. Voormalige stortplaatsen zijn veel vierkante meters en (60 locaties met een oppervlakte van ruim 60 hectare alleen al in Apeldoorn, Voorst en Epe) kunnen ruimtelijk een rol vervullen bij het vinden van oplossingen voor deze opgaves.

Maar hoe kom je als gemeente dan tot herontwikkeling? De deelnemende gemeenten van OVIJ onderschreven het belang van een onderzoek naar de mogelijkheden van de meervoudige herontwikkeling van voormalige stortplaatsen. Meervoudig staat voor het inzetten van een enkel middel voor meer doelen. Denk aan een stortplaats als middel dat gelijktijdig zorgt voor sport, recreatie en natuur, of voor woningen, zonnepanelen en natuur. Verdienen aan de woningen kan ook middelen genereren voor beheer van bijvoorbeeld de afdeklaag van voormalige stortplaatsen. Als er al geld wordt besteed aan het beheer van deze terreinen levert dit geen (nieuw) nuttig gebruik van deze terreinen op. Dit zijn gemiste kansen.

De komst van de Omgevingswet brengt meer focus op dit thema voor gemeenten. Gemeenten zijn na de inwerkingtreding van de Omgevingswet bevoegd gezag voor de vaste bodem, ook voor de voormalige stortplaatsen. Nu zijn de provincies nog bevoegd gezag voor de voormalige stortplaatsen. Provincies blijven overigens bevoegd gezag voor grondwater. Onder de Omgevingswet hebben dus zowel de gemeente als de provincie een rol.

Subsidieaanvraag toegekend: aan de slag!

Na de gesprekken met de deelnemende gemeenten deed OVIJ een subsidieaanvraag bij het ministerie van IenW. De aanvraag werd toegekend en het project kon officieel van start gaan! Jurgen van der Heijden van AT Osborne vertelde over de aanpak. Voor 60 voormalige stortplaatsen zijn de ligging, de gebruiksfuncties van de stortplaats en omgeving, en de gegevens over de verontreinigingssituatie bekeken. Uit het onderzoek bleek dat als je meervoudig gaat ontwikkelen, dat bij kansrijke voormalige stortplaatsen voor een enkele locatie kan worden opgepakt. Maar wil je ook minder kansrijke locaties meervoudig ontwikkelen, dan is een zogenoemde 'portfolio aanpak' nodig.

Portfolio aanpak

Een voorbeeld van zo'n portfolio aanpak: op 4 voormalige stortplaatsen kunnen onder andere zonnepanelen geplaatst worden. Daarvoor kun je in gesprek gaan met een projectontwikkelaar. In die portfolio van 4 stortplaatsen zit ook een stortplaats die een iets minder goede businesscase heeft voor zonnepanelen. Het idee van de aanpak is ook om deze locatie toch mee te nemen. Dus niet alleen het laaghangend fruit pakken maar ook ruimte geven aan minder goede locaties.

Analyse aan de hand van 6 vragen

Over het project rondom het meervoudig herontwikkelen van voormalige stortplaatsen hebben OVIJ en AT Osborne een presentatie gemaakt. De presentatie vind je [hier](#) . Bij de analyse van de mogelijkheden van meervoudige herontwikkeling waren de onderstaande vragen de leidraad.

- Locatie: welke type (meervoudig) gebruik maken de locatie kenmerken mogelijk?
- Omgeving: wat is de ligging van de locatie en hoe sluit het type gebruik aan op de omgeving?
- Relatie: is er een directe koppeling te maken tussen het type gebruik en de omliggende percelen?
- Verevening: kan de locatie worden ingezet ter compensatie van functies elders binnen de gemeente of portfolio?
- Portefeuille: is de locatie geschikt om op te worden genomen in een verzameling van te herontwikkelen locaties?
- Volgorde: in welke volgorde is de herontwikkeling van de locatie het meest haalbaar en/of wenselijk?

Mogelijkheden bij kansrijke én mindere kansrijke locaties

Uit het onderzoek van de 60 voormalige stortplaatsen binnen het werkgebied van OVIJ blijkt dat een aantal van deze 60 stortplaatsen kansrijk is voor meervoudige herontwikkeling. Deze zijn op papier 'geplakt' aan minder kansrijke locaties. Door met gemeentelijke RO-ers te brainstormen over de mogelijke functies, zoals recreatie, sport, wonen, natuur en bedrijven, is er een overzicht van mogelijkheden binnen de omgeving ontstaan. Een voorbeeld is uitbreiding van een recreatiepark met meer recreatiewoningen, groen en zonnepanelen. Een voorbeeld van verevening is een gemeente die extra wil bouwen, en de voormalige stortplaats in die omgeving ter compensatie als extra groenvoorziening inzet.

Rapportage TAUW en bestemmingsplannen: belangrijke informatiebronnen

Er is bij het onderzoek dankbaar gebruik gemaakt van het rapport 'Warme overdracht stortplaatsen provincie Gelderland d.d.8 april 2019' dat door TAUW in opdracht van provincie Gelderland is opgesteld en op [het Geldernet](#) (login vereist) is te vinden. Daarnaast zijn bestemmingsplannen belangrijke bronnen bij het onderzoeken van mogelijkheden om voormalige stortplaatsen te kunnen herontwikkelen. Er zijn natuurlijk ook nog de nazorglocaties¹. Voor deze locaties geldt dat meervoudige herontwikkeling een prima kans kan zijn om milieuknelpunten op te lossen. De dynamiek die ontstaat bij meervoudige herontwikkeling kan immers helpen om op een andere manier naar die knelpunten te kijken. Sterker nog, de middelen die beschikbaar komen door de herontwikkelingen kunnen helpen om daarvoor te betalen.

Maatschappelijke opgaven: impuls aan nadenken over herontwikkeling

Niet alle functies binnen meervoudige herontwikkeling zijn even renderend. Iedere herontwikkeling heeft een eigen businesscase. Inkomsten uit 'verstedelijking' kunnen bijvoorbeeld ingezet worden voor ontwikkeling van voormalige stortplaatsen als 'natuur'. Het meest renderend zijn vaak de stedelijke locaties. Voormalige stortplaatsen in buitengebieden kunnen ook kansen bieden. In de loop der jaren verandert het potentieel van een locatie. Maatschappelijke opgaves en ontwikkelingen kunnen een impuls geven aan het nadenken over de herontwikkeling. Om deze locaties in beeld te houden is het belangrijk dat deze een plaats hebben/krijgen binnen bodembeheer.

¹⁾ Locaties waar na sanering restverontreiniging is achtergebleven en een Nazorgplan is opgesteld.

Conclusies onderzoek

De belangrijkste conclusies uit het onderzoek zijn:

- Binnen de bebouwde kom zorgt meervoudige herontwikkeling voor betere inpassing en onderlinge versterking van functies, ook in het gebied rondom de voormalige stortplaats. Voor voormalige stortplaatsen in het buitengebied lijkt monofunctionele ontwikkeling ook kansrijk.
- Op de kleine schaal van 3 gemeenten, 60 voormalige stortplaatsen, is het nut van een portefeuille plausibel, maar voor een interessante deal flow is een aanzienlijk grotere portefeuille nodig.
- Portefeuille-benadering kan helpen om minder goede locaties tegelijk een kans te geven. Het proces van het meervoudig herontwikkelen van voormalige stortplaatsen vraagt tijd. Een jarenlang proces is geen uitzondering.
- Samenwerken met gemeenten en provincie biedt potentie. Om tijdens dit lange proces goed te blijven sturen, kan het nuttig zijn om de verantwoordelijkheid daarvoor bij een gemeente-overstijgende nazorgorganisatie te beleggen. Zo'n organisatie kan zorgen voor een deal flow (continue voor meerdere locaties tegelijk zoeken naar ontwikkelingsmogelijkheden), en aanbiedingen doen die interessant kunnen zijn voor projectontwikkelaars. Ook voor continuïteit en het leren van en met elkaar is zo'n gemeente overstijgende organisatie en een deal flow belangrijk.

Bewustwording en kennis gegroeid

Jurgen en Trudy merken dat de bewustwording en de kennis groeien. Zeker bij gemeentelijke projectleiders. Het is belangrijk breder te kijken, want bijvoorbeeld ook andere partijen kunnen eigenaar van een voormalige stortplaats zijn. Je kunt hierbij denken aan Natuurmonumenten. De gemeente kan dan een facilitator van het proces zijn. Het onderzoeken van de mogelijkheden voor het meervoudig herontwikkelen heeft een integrale aanpak nodig. Bodemadviseurs hebben de kennis en RO-adviseurs weten alles over ontwikkelplannen. Zoek elkaar op!

Hoe nu verder?

Er is een consortium (CoP nazorg IBC locaties) gevormd van private en publieke partijen (zoals RWS en [Stichting Bodembeheer Nederland](#)) om te kijken of zij een programma op poten kunnen zetten voor meervoudig ontwikkeling van voormalige stortplaatsen. Het consortium heeft de focus verbreed en gaat hier ook nazorglocaties bij betrekken. Het consortium heeft een voorstel geschreven en bij het ministerie IenW ingediend. Hopelijk wordt er geld beschikbaar gesteld om het meervoudig herontwikkelen van voormalige stortplaatsen (en nazorglocaties) verder van de grond te krijgen.

*** Trudy en Jurgen willen het onderstaande aan de Gelderse gemeenten en omgevingsdiensten meegeven**

Volg de ontwikkelingen van consortium. Je kunt je aanmelden via info@cop-ibc.nl en dan word je op de hoogte gehouden van bijeenkomsten en activiteiten.

Vraag advies aan bij de [Stichting Bodembeheer Nederland](#) : zij kunnen een locatiescan en kansonderzoek uitvoeren. De locatiescan richt zich op de mogelijkheden voor herontwikkeling, het kansonderzoek op de mogelijkheden om de milieuknelpunten op te lossen en eventuele nazorg te verminderen. Dit geldt voor zowel voormalig stortplaatsen als nazorglocaties.

Gemeenten zijn onder de Omgevingswet bevoegd gezag voor voormalige stortplaatsen. Een nieuwe verantwoordelijkheid, dat kan best spannend zijn. Ga erover in gesprek (integraal). Ook over de aanpak en de financiering van de herontwikkeling van voormalig stortplaatsen.

Zet een ‘meervoudigheidsbril’ op: dan zie je meer mogelijkheden. Een herontwikkeling hoeft niet in één keer plaats te vinden. Het kan in fases. Herontwikkelen is een lang proces en ook niet makkelijk. De financiering is ook vaak een knelpunt. Laat je niet ontmoedigen. Er zijn kansen om te verzilveren.

Tot slot vertelt Trudy dat zij deelneemt in de werkgroepen Complexe gevallen en Omgevingsplanregels van het GOO. Ook in deze werkgroepen wordt aandacht besteed aan de voormalige stortplaatsen. Vragen die daar aan de orde komen zijn: waar liggen de risico 's voor gemeenten in hun nieuwe rol van bevoegd gezag onder de Omgevingswet en welke regels kunnen in een Omgevingsplan gesteld worden aan de voormalige stortplaatsen. Op [Bodembeheer van de Toekomst](#) is al informatie en mogelijke regelgeving voor het thema voormalige stortplaatsen te vinden.

Vanuit het GOO hopen we in het voorjaar de resultaten van de 2 werkgroepen te kunnen presenteren. Zijn er na het lezen van dit bericht vragen? Stel ze dan graag via GOO@gelderland.nl. Wij delen jullie vragen met Trudy en/of Jurgen en zorgen voor een terugkoppeling.

 Trudy en Jurgen: bedankt voor jullie tijd en inspirerende verhaal!

Update werkgroepen Warme Overdracht (van Gerd de Kruif)

Drie werkgroepen van het GOO zijn aan de slag met de komst van de Omgevingswet en de “warme overdracht” van bodemtaken van de provincie naar gemeenten. We weten inmiddels dat de inwerkingtredingsdatum van de Omgevingswet weer opschuift, vooralsnog naar 1 oktober 2022 of 1 januari 2023. Dat neemt niet weg dat we de vaart erin houden met deze werkgroepen. Hoewel het motto van de Omgevingswet “eenvoudig beter” is, weten we dat het - zeker in het begin - voor overheden complex is. We kunnen en moeten elkaar helpen. We willen dit voorjaar de nodige producten gereed hebben en klaar zijn met ons werk, zodat gemeenten en omgevingsdiensten de resultaten van de werkgroepen kunnen vertalen naar het omgevingsplan, toepasbare regels en de werkprocessen.

In de werkgroep voorbeeldregels voor het Omgevingsplan wordt gewerkt aan een set van voorbeeldregels voor het thema bodem in Gelderland. Denk hierbij aan de (milieubelastende) activiteiten graven, saneren, opslaan, toepassen, bouwen, nazorg. Bij alle voorbeeldregels wordt een inhoudelijke toelichting gegeven, die een onderbouwing geeft voor de te maken keuzes. Ingeborg van Oorschoot helpt ons daarbij. Natuurlijk zorgen we ervoor dat deze regels passen in de landelijke opzet (“casco”) van het Omgevingsplan en maken we gebruik van ondersteunende informatie uit landelijke programma’s en van reflectie uit andere delen van het land. Deze werkgroep komt ongeveer om de week bijeen en wil begin april de producten gereed hebben.

In de werkgroep complexe gevallen wordt op dit moment met name gekeken naar het proces, de aanpak. Breder dan bodem wordt in complexe gevallen voorzien in intake-tafels en omgevingstafels, waarin betrokken overheden vanuit hun verantwoordelijkheid samenwerken. We verkennen hoe hierbij de bodem-dimensie goed betrokken kan worden en of er soms een specifieke bodemtafel nodig kan zijn. Mogelijk kunnen we hier afspraken over maken. Daarnaast kijken we gericht naar een aanpak voor voormalige stortplaatsen, waar gemeenten nu bevoegd gezag voor worden. Hiervoor wordt wellicht een factsheet gemaakt. Deze werkgroep komt 14 maart weer bijeen. We proberen in enkele sessies tot resultaat te komen.

In de werkgroep data en informatie worden verschillende aspecten rond het digitale stelsel van de Omgevingswet en de overdracht van informatie besproken. Dit heeft mede geleid tot cursussen in het najaar van 2021 voor het gebruik van (Squit iBis en een brief van de provincie aan de gemeentebesturen (van 1 november 2021) over de wijze waarop de provincie de overdracht van taken invult. Zaken worden niet “over de muur gegooid”. De werkgroep verdiept zich nu in de mogelijkheden van openbaar ontsluiten van bodemonderzoeken in de relatie met de AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming) en buigt zich over de vraag of een gezamenlijk invoerprotocol

zinnig is. Deze werkgroep komt 17 februari weer bijeen. Ook voor deze werkgroep willen we in dit voorjaar tot een afronding van de voorgenomen werkzaamheden komen.

De verschillende werkgroepen hebben een goede bezetting, maar soms sluit er nog iemand aan. Dat mag! De discussies zijn interessant en leerzaam om je inzicht in de betekenis van de Omgevingswet voor bodem nog beter te doorzien.

De sessies worden begeleid door Gerd de Kruif.
Meld je bij hem voor vragen of ambities, 06 - 28 88 76 16.

Stand van zaken Squit iBis (van Henny Alink, provincie Gelderland) (zie hiervoor ook de eerdere nieuwsbrieven van het GOO)

Het is alweer een aantal maanden geleden (nieuwsbrief oktober) dat ik een laatste stand van zaken heb gegeven. En ja, inmiddels is er echt weer veel gebeurd! De pdf-documenten van de tweede opdracht zijn in januari 2022 in de rapportage module van Squit iBis opgenomen. Ook heeft er een update plaatsgevonden van alle rapporten en besluiten die eerder al in Squit iBis zijn gezet. De naam van het document is aangepast zodat je niet meer een ID-nummer ziet maar een omschrijving.

Voor besluitdocumenten is dat de combinatie van het besluit met de datum en voor onderzoeksdocumenten is dat de combinatie van het type onderzoek met de datum. Dit is niet in alle gevallen gelukt en Roxit is ook nog handmatig bezig om waar mogelijk dit aan te passen. We gaan voor zo optimaal mogelijk maar 100% is het niet en we moeten niet de illusie hebben dat dit het wordt. Wat we niet hebben of verkeerd in het verleden in ons digitale archief is gekomen is niet altijd boven tafel gekomen. Er is in de handleiding onder 'Help' in Squit iBis dan ook een alinea opgenomen hoe je een fout zelf kunt herstellen. Zo kunnen we er samen voor kunnen zorgen dat het systeem steeds beter gevuld wordt!

Wat nu nog moet gebeuren is het uploaden van de toezicht- en handavingsdocumenten. Dit traject loopt volop en zal ook binnen afzienbare tijd worden afgerond. Daarna kunnen we nog een keer een lijst uit Squit iBis draaien en kijken wat er ontbreekt. Daar gaan we dan nog mee aan de slag om zoveel mogelijk in Squit iBis te krijgen. Op dit moment zijn er bijna 42000 documenten toegevoegd aan Squit iBis. Kortom, het gaat heel goed maar er is nog genoeg te doen. De Omgevingswet is inmiddels weer uitgesteld maar dit mag ons niet afremmen.

Subsidieregeling ‘Warme Overdracht’ provincie Gelderland - GOO organiseert naar behoefte inspiratiesessies

Er zijn 4 sessies geweest die goed bezocht zijn. Er is een [document met vragen en antwoorden](#) uit al deze sessies. Kijk hier eerst naar voor je een vraag stelt. De kans is groot dat het antwoord op je vraag er al tussen zit. Meer informatie over de regeling en het aanvragen van subsidie vind je [hier](#).

Omgevingsrapportage Squit iGor

[De omgevingsrapportage van Gelderland](#) is beschikbaar. Het doel van deze rapportage is om de gegevens van de provincie Gelderland te delen. Binnen deze rapportage worden dan ook alleen de locaties met gegevensbeheer Gelderland getoond. Een aantal gemeenten heeft een eigen rapportage en daarin worden alle locaties (provinciale- en gemeentelijke locaties getoond).

Squit iBis E-learning – Roxit

Voor Squit iBis is de E-learning ontwikkeld. De E-learning is bedoeld voor zowel nieuwe gebruikers om bekend te worden met Squit iBis als voor bestaande gebruikers om de kennis van Squit iBis op te frissen. Elke gebruiker van Squit iBis krijgt toegang tot de E-learning. Per organisatie krijgt de applicatiebeheerder de rechten in het ‘Opleidingsportaal’ om gebruikers van de eigen organisatie toe te voegen zonder tussenkomst van Visma Roxit.

Medio februari ontvangen de applicatiebeheerders de inloggegevens en de instructie om collega’s toe te voegen.

Ga door en dank voor de jarenlange samenwerking

Aan alles komt een einde. Ook aan mijn werkzame periode bij de provincie Gelderland. Met mijn 66 jaar ben ik toe aan mijn pensioen, een nieuwe fase in mijn leven. Voor het werk komt het altijd te vroeg maar ik ben er klaar voor. Lang heb ik gedacht de Ow nog mee te maken en mee te werken aan een stuk nazorg na inwerkingreden van deze wet. De realiteit heeft mij hier ingehaald. Steeds weer uitstel gaf enerzijds lucht en heeft gemaakt dat we heel veel hebben kunnen doen samen, maar aan de andere kant wil je ook een keer starten. We zijn zeker nog niet klaar. Vaak komen na de start de knelpunten aan het licht. Ik hoop dat dit meevalt. We hebben samen een aardige basis gelegd voor de warme overdracht. Ga hier nog even mee door. Allen bedankt voor de jarenlange samenwerking, het heeft mij vaak energie en plezier in mijn werk gegeven. Zorg dat je gezond blijft en ga voor de positieve samenwerking dan komt het allemaal goed.

Liefs Henny

Snelkookpansessies – samen in korte tijd verder komen met een vraag, wens of opgave (van Annelies de Graaf)

Half juli 2021 hebben we het GOO-netwerk opgeroepen om voorstellen te doen voor 'snelkookpansessies'. Het doel van de sessies is om als gemeente of regio in korte tijd verder te komen met een vraag, wens of opgave die een link met het bodem-watersysteem heeft. Een achterliggend doel is om samen in Gelderland ervaring op te doen met hoe we bodem en ondergrond kunnen betrekken bij maatschappelijke opgaven. Naar aanleiding van de oproep zijn vijf snelkookpansessies georganiseerd.

Inmiddels hebben vier van de vijf sessies plaatsgevonden. In de GOO-nieuwsbrief van december 2021 gaven we al een terugblik van de sessie met OVIJ en de opdrachtgevende gemeenten, waarin zij verkend hebben welke integrale benadering voor bodem en ondergrond binnen instrumentarium Omgevingswet nodig is. De uitkomst van de sessie is inmiddels vertaald naar de subsidieaanvraag van de deelnemende gemeenten voor de regeling Overdracht bodemtaken onder de Omgevingswet.

Sessie sturing op bodemenergie in regio Noord-Veluwe

Afgelopen december vond de tweede snelkookpansessie plaats. Daarin zijn de wenselijkheid en mogelijkheden voor het reguleren van bodemenergiesystemen onder de Omgevingswet verkend met diverse partijen in regio Noord-Veluwe (waterschap, bodem- en duurzaamheidsprofessionals van gemeenten en omgevingsdienst).

Tijdens de sessie is door de deelnemers geconcludeerd dat niet alle belangen in beeld zijn. Als witte vlekken werden onder meer genoemd:

- Er is wel kennis van het ondergrondsysteem, maar er is nog geen vertaling gemaakt hoe het functioneren het ondergrondsysteem beïnvloed kan worden door de (grootschalige) toepassing van bodemenergie. Pas als de specifieke kwetsbaarheden duidelijk zijn, kan worden afgeleid of en welke specifiek beschermende voorschriften nodig zijn.
- Er is nog onvoldoende inzicht in welke ontwikkelingsgebieden er kans is op het optreden van interferentie en of dit aspect in het beleid moet worden opgenomen.

Tijdens de sessie hebben de deelnemers een aantal gewenste vervolgacties benoemd, waaronder:

- Uitvoering van een systeemanalyse van de ondergrond, zodat helder wordt wat kwetsbaarheden of functionaliteiten van de ondergrond zijn;
- Inventarisatie van de belangen in de ondergrond, met aandacht voor inpassing met overige maatschappelijke opgaves, als basis voor gezamenlijk visie ten behoeve van beleidsvorming, zo nodig opstellen van een afwegingskade;
- Toezicht op de uitvoering organiseren.

De deelnemers spraken uit dat een gezamenlijke aanpak binnen regioverband van inhoudelijke en beleidsmatige vraagstukken gewenst is. Dit vanuit efficiëntie, maar ook om gelijk speelveld in de regio te bieden voor initiatiefnemers van bodemenergie. Dit zou goed in een programma onder de Omgevingswet kunnen worden verankerd.

Vervolg - drie sessies in 2022

In januari 2022 vonden twee snelkookpanssessies plaats. Met Gemeente Maasdriel, Gemeente Zaltbommel en ODR is de vraag “hoe willen en kunnen wij in de Bommelerwaard het thema bodem en ondergrond doorontwikkelen in ons omgevingsbeleid?” verkend. Gemeente Zaltbommel heeft in de sessie onderzocht welke instrumenten zij kan inzetten voor bevordering van klimaatbestendige landbouw en natuur op de lange termijn. Een terugkoppeling hierover volgt later.

De laatste sessie zal plaatsvinden met Gemeente Montferland. De deelnemers gaan verkennen of het meerwaarde heeft om de ondergrond van de gemeente Montferland op kaart te visualiseren. Deze sessie staat gepland op 22 februari 2022. Een sessie op zo'n mooie datum gaat vast een mooie oogst opleveren!

Na afronding van alle sessies gaan we met de initiatiefnemers bij omgevingsdiensten en gemeenten in gesprek om te horen hoe zij de sessies hebben ervaren, en wat de sessies hebben opgeleverd. Daarbij gaan we bekijken hoe we de uitkomsten en ervaringen van de sessies kunnen delen binnen het GOO. Wellicht dat we hier een of meerdere kennis-specials aan gaan wijden.

Vragen of suggesties? Neem graag contact met Annelies de Graaf, coördinator van het GOO, via annelies.degraaf@buro38.nl

Terugblik op online GOO bijeenkomsten

Meedenksessie thema ‘Bodem uitvoering en beleid’ (13 januari)

Omdat we bezig zijn met het samenstellen van de GOO-kennisagenda en de planning voor 2022, hebben we op 13 januari 2022 een meedenksessie georganiseerd. De hoofdvraag was: welke onderwerpen onder het thema ‘Bodem uitvoering en beleid’ moeten in 2022 op de GOO-agenda staan? Een kleine groep collega’s heeft tijdens de sessie veel input aangeleverd. Dank daarvoor! Hieronder lezen jullie een korte samenvatting van de resultaten van de sessie. Ook lezen jullie wat jullie van het GOO kunnen verwachten op korte termijn.

Algemeen – prioriteit bij Omgevingswet

De Omgevingswet is prioriteit nummer 1. Men wil graag aandacht voor datgene dat voor 1 juli 2022 afgerond moet zijn. Op dat moment de bekende datum voor de inwerking-treding van de Ow. Ondanks het uitstel zal de prioriteit blijven liggen bij de Ow-gerelateerde onderwerpen en daar waar er ruimte is nieuwe onderwerpen oppakken. Men wil ook graag frequenter en ruimer over lopende projecten geïnformeerd worden. Daarmee werd bedoeld op informatie over het doel, de voortgang, de planning en het verwachte resultaat van het project of de werkgroep.

Wensenlijst bodemonderwerpen

De volgende wensen/suggesties zijn tijdens de meedenksessie naar voren gekomen.

Kwaliteit van grondwater

- afkoppelen regenwater van riolering en infiltratie water
- van nature voorkomende zware metalen in grondwater
- hergebruik van water van RWZI’s, door o.a. infiltreren
 - hergebruik is plaatselijk gewenst om verdroging tegen te gaan
 - gebiedsgerichte normen nodig m.b.t. samenstelling infiltratiewater

Bodem

- ZZS en opkomende stoffen (stand van zaken ontwikkelingen)
- asbestdaken en druppelzones, inclusief PCB’s (dit speelt sterk op de Veluwe. “Als bodem krijgen we daar ook mee te maken”)
- voormalige stortplaatsen: wat kunnen we daarmee, welke informatie hierover opnemen in het DSO?
- cursus Risico Toolbox Bodem
- stikstof in de bodem

Omgevingsplannen (prioritair)

- regels voor bodemverontreiniging in het omgevingsplan en
- de daaraan te koppelen 'toepasbare regels' in het DSO.

Algemeen

- statusinformatie ontsluiten over stand van zaken financieel kader en bestuurlijke afspraken
- afweging van meerdere belangen waaronder bodem en ondergrond

Wat kunnen jullie van het GOO verwachten?

Het GOO zal haar programma voor het komende jaar aanpassen op de wensen en prioriteiten.

De VNG heeft een Werkgroep Bodem (WEB). De Werkgroep Bodem (WEB) is een netwerk van gemeentelijke ambtenaren op het gebied van bodem en ondergrond. Deze werkgroep bereidt onder andere de VNG-standpunten over bodem en ondergrond voor en spreekt onderling over bodemvraagstukken. Je kunt je hiervoor aanmelden via forum.helpdesk@vng.nl

Terugblik op online GOO bijeenkomsten

Informatiebijeenkomst Aziatische Duizendknopen en Grondverzet (20 januari)

Het Gelders Ondergrond Overleg (GOO) organiseerde op donderdag 20 januari 2022 een bijeenkomst over Aziatische Duizendknopen en grondverzet. De bijeenkomst was bedoeld voor beleidsmedewerkers bodem en ondergrond van de Gelderse gemeenten en omgevingsdiensten. En ook voor collega's die in het werk met het Besluit bodemkwaliteit te maken heeft. Meer dan 80 collega's uit het land en van verschillende organisaties meldden zich aan.

Hoe kan bij grondverzet en het toepassen van grond en bagger het verspreiden van Aziatische Duizendknopen worden voorkomen?

De bijeenkomst werd geopend door Peter van Mullekom, trekker van het thema 'Bodem uitvoering en beleid' binnen het GOO. Peter vertelde kort over de opmars over de Aziatische Duizendknopen in Nederland en de vraag hoe ervanuit grondverzet geholpen kan worden bij het voorkomen van het verspreiden van deze invasieve exoot. Deze vraag was de aanleiding om deze bijeenkomst te organiseren, waarbij aan de hand van presentaties en toelichting kennis over de duizendknoop en de aanpak om verspreiding te voorkomen worden gedeeld.

Aanpak provincie Gelderland en subsidieregeling

Johan Cronau van Provincie Gelderland vertelt over de wijze waarop de provincie Gelderland de bestrijding aanpakt. De provincie houdt zich al vanaf 2018 bezig met invasieve exoten. De aanleiding was een Europese verordening over de bestrijding van invasieve exoten die een probleem voor inheemse biodiversiteit betekent. Voor soorten die nog niet ruim verspreid zijn, heeft de provincie de ambitie om deze uit te roeien. Voor de soorten die al wijd verspreid is het doel om verdere verspreiding te voorkomen. Samenwerken tussen overheden en marktpartijen is een belangrijke succesfactor in deze aanpak. De provincie Gelderland heeft [een subsidieregeling 'Invasieve exoten'](#) . Er kan subsidie aangevraagd worden voor:

- het gedurende 3 jaren treffen van maatregelen tegen plant- en diersoorten die van nature niet thuishoren in de provincie Gelderland. Deze soorten zijn: Aziatische Duizendknopen, reuzenbalsemien, reuzenberenklauw, Canadese guldenroede, late guldenroede en zonnebaars. De maatregelen kunnen bestaan uit het verwijderen en verwijderd houden of beheersen van deze soorten;
- het opstellen van een gebiedsplan met maatregelen tegen deze plant- en diersoorten.

Meer informatie over [de regeling](#) en de voorwaarden lees je op de website van provincie Gelderland.

Bewustwording, herkennen en kennis delen

Joyce Penninkhof van de Stichting Probos vertelde over het herkennen van soorten, de aanwezigheid van Aziatische Duizendknopen in Nederland en de schadelijke effecten ervan. Aziatische Duizendknopen hebben zich explosief verspreid de afgelopen jaren. Een klein stukje wortel of een stukje stengel (met knoop) kan al snel leiden tot groei van een nieuwe Duizendknoop. Samen met het gegeven dat de Aziatische Duizendknoop niet heel kieskeurig is en eigenlijk overal groeit, is de plant echt een probleem voor de inheemse biodiversiteit. In [de presentatie](#) toonde Joyce een 'verspreidingskaart': de Aziatische Duizendknoop komt inmiddels in heel Nederland voor. Het bestrijden ervan moet nauwkeurig gebeuren. Met niet alleen problemen voor de inheemse biodiversiteit maar ook veroorzaakt de plant schade aan bijvoorbeeld gebouwen, verhardingen en taluds. De Aziatische Duizendknoop kost, ook aan 'beheer', veel geld. Joyce benadrukte dat er nog meer gedaan moet worden aan de bewustwording over de verspreiding. Het landelijk protocol draagt hieraan bij (een uniforme aanpak bij bestrijding en grondverzet). Ook het delen van informatie en kennis draagt bij aan bewustwording. Daarom is er [een kennisnetwerk Invasieve Exoten](#) en een website over [de bestrijding van de Duizendknoop](#) .

Wetgeving, regels en landelijk protocol – samenwerken is belangrijk!

Jelle Faber (Aequator Groen & Ruimte) lichtte in [zijn presentatie](#) de wetgeving en regels toe. Hij vertelde over het handelsverbod op Aziatische Duizendknopen (vanaf 1 januari 2022), de regeling en het besluit Natuurbescherming dat is gericht op het tegengaan van verkoop. Maar ook van toepassing te beschouwen is op grond met duizendknoopresten. Ook ging hij in op het landelijk protocol, waarbij uniformiteit en van elkaar leren de rode draad zijn. Hoe meer partijen met elkaar samenwerken, hoe beter! Jelle maakte melding van [een interessante website over het landelijk protocol](#) . Op deze website staat informatie over de uiterlijke kenmerken van de duizendknoop, werkzaamheden (maaïen, grondwerk en groenafval) en locatietypen.

Afgraven, reinigen, afdekken en monitoren

Luuk de Vetten (Geofoxx milieu) nam de collega's mee in de mogelijkheden om in de praktijk bij de voorbereiding en de uitvoering van werken verspreiding te voorkomen en hoe je bepaalt of Duizendknopen in de grond of bagger aanwezig zijn. De presentatie van Luuk vind je [hier](#) . Luuk benadrukte onder meer dat het heel belangrijk is om een ruime marge aan te houden bij ontgraving op bouwlocaties waar een invasieve exoot is aangetroffen. Daarmee verklein je de kans op verspreiding. Naast het afgraven, reinigen en afdekken van de grond is monitoring ook enorm belangrijk. Dat zou tot tenminste 3 jaar na dato moeten gebeuren. Luuk vertelde ook dat je niet altijd kunt uitsluiten dat grond 100% schoon is. Denk bijvoorbeeld aan een gronddepot. Een klein stukje stengel of wortel in een grote hoeveelheid grond kan al een probleem veroorzaken. De vindkans is niet 100%, maar je kunt wel veel voorkomen door goede locatie-inspectie (bij voorkeur in het groeiseizoen) door bijvoorbeeld een ecooloog.

Vervolgbijsamkomst

Peter van Mullekom sluit de bijsamkomst af met een hartelijk dank aan alle aanwezigen en de sprekers. Er valt nog een wereld te winnen aan bewustwording, het herkennen van de exoten, het maken van gezamenlijke afspraken, samenwerken en opnemen van regels in het omgevingsplan om verspreiding te voorkomen. Daarin ligt een uitdaging voor het GOO in de rol van verbinder en platform om kennis te delen. Het GOO wil met gemeenten en omgevingsdiensten een bijsamkomst te organiseren met als doel om gezamenlijk te bespreken hoe de verdere verspreiding van deze planten via grondverzet het beste kan worden voorkomen. Mocht je belangstelling hebben om hierover mee te denken, dan kun je je alvast aanmelden bij Peter van Mullekom. Met vragen kun je ook bij Peter terecht via peter.vanmullekom@stantec.com

De Q&A van de informatiebijsamkomst vind je via [deze link](#) . Je kunt [de opname](#) ook nog terugkijken.

Om te lezen

- [Bewustbodemgebruik-europese bodemstrategie](#)
 - [Met klei naar klimaatrobuuste landbouwgrond \(gelderland.nl\)](#)
-

Om te luisteren

- [RWS Podcasts - De zandmotor werkt door als wij slapen](#)
-

GOO@gelderland.nl
Annelies de Graaf, netwerkcoördinator
[linkedin.com/company/gelders-ondergrond-overleg](https://www.linkedin.com/company/gelders-ondergrond-overleg)
www.geldersondergrondoverleg.nl

GOO

gelders
ondergrond
overleg

